

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА «НЕХАНЧЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»
(Заява № 18255/05)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

28 жовтня 2010 року

ОСТАТОЧНЕ

Рішення може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Неханченко проти України»,

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Райт Маруст (Rait Maruste), *Голова*,
Миряна Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska),
Здравка Калайджиєва (Zdravka Kalaydjieva), *судді*,
та Стівен Філліпс (Stephen Phillips), *заступник Секретаря секції*,
після обговорення за зачиненими дверима 5 жовтня 2010 року,
вносить таке рішення, що було ухвалене у той самий день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу порушено за заявою (№ 18255/05), поданою проти України до Суду 6 травня 2005 року громадянином України п. Володимиром Семеновичем Неханченком (далі — заявник) відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція).

2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Ю. Зайцевим, Міністерство юстиції України.

3. 19 жовтня 2009 року Голова п'ятої секції вирішив направити заяву Уряду. Відповідно до Протоколу № 14 заява була передана комітету в складі трьох суддів.

ФАКТИ

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився у 1948 році та проживає у м. Запоріжжі.

А. Перше провадження

5. У жовтні 1995 року заявник звернувся до Орджонікідзенського районного суду м. Запоріжжя з позовом до прокуратури Запорізької області та Запорізького міського управління УМВС України в Запорізькій області (далі — УМВС) про стягнення матеріальної та моральної шкоди. У ході провадження він також подав аналогічний позов до Державного казначейства України.

6. 22 жовтня 1998 року суд виніс рішення у справі заявника. 21 січня 1999 року Запорізький обласний суд (далі — обласний суд) скасував це рішення та направив справу на новий розгляд. 19 лютого 1999 року за протестом Голови обласного суду президія цього ж суду скасувала ухвалу від 21 січня 1999 року.

7. 22 квітня 1999 року обласний суд скасував рішення від 22 жовтня 1998 року та направив справу на новий розгляд до суду першої інстанції.

8. 9 лютого 2004 року Орджонікідзенський районний суд м. Запоріжжя частково задовольнив позовні вимоги заявника та присудив йому певні суми компенсації.

9. 23 листопада 2004 року апеляційний суд Запорізької області (далі — апеляційний суд) скасував це рішення та направив справу на новий розгляд. 12 грудня 2007 року Верховний Суд України скасував ухвалу від 23 листопада 2004 року та повернув справу до апеляційного суду на новий розгляд.

10. 4 березня 2008 року апеляційний суд скасував рішення від 9 лютого 2004 року та відмовив у задоволенні позову заявника, як необґрунтованому.

11. 21 травня 2008 року Верховний Суд України відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою заявника.

12. Відповідно до інформації, наданої Урядом, у ході провадження заявник змінював свій позов та апеляційні скарги десять разів. Суди відклали 12 судових засідань за клопотанням заявника або у зв'язку з його неявкою до суду, що в результаті спричинило затримки, тривалість яких загалом становила півтора року. Тринадцять судових засідань були також відкладені через неявку відповідача до суду, відсутність або хворобу судді або через те, що судам було потрібно отримати додаткові докази.

В. Друге та третє провадження

13. У жовтні 1990 року заявник подав до національного суду цивільний позов до УМВС, вимагаючи відшкодування збитків. Це провадження закінчилося 19 жовтня 1994 року. Суд частково задовольнив позов заявника.

14. У період 1989–1999 років заявник безрезультатно звертався з заявами про порушення кримінальної справи проти певних працівників міліції, які нібито відібрали в нього його особисті речі та заподіяли йому легкі тілесні ушкодження.

ЩОДО ПРАВА

I. СКАРГА ЩОДО ТРИВАЛОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ

15. Посилаючись на пункт 1 статті 6 Конвенції, заявник скаржився на те, що тривалість першого провадження у його справі не була розумною. Вищезазначене положення у відповідній частині передбачає таке:

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом ..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру ...»

16. Уряд заперечив проти цього твердження.

17. Суд зазначає, що період, який має розглядатись, почався з 11 вересня 1997 року, дати набрання Конвенцією чинності для України. Однак, оцінюючи розумність строку, що минув після цієї дати, слід враховувати той факт, що на той момент провадження тривало з жовтня 1995 року. Остаточне рішення у справі було винесено 21 травня 2008 року. Таким чином, провадження у справі тривало майже десять років та вісім місяців у судах трьох інстанцій.

A. Щодо прийнятності

18. Суд зазначає, що ця скарга не є очевидно необґрунтованою у значенні п. 3 ст. 35 Конвенції. Далі Суд зазначає, що вона не є непринятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона визнається прийнятною.

B. Щодо суті

19. Суд нагадує, що розумність тривалості провадження повинна визначатися у світлі відповідних обставин справи та з огляду на такі критерії: складність справи, поведінка

заявника та відповідних органів державної влади, а також важливість предмета спору для заявника (див., серед багатьох інших джерел, рішення у справі «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*) [ВП], № 30979/96, п. 43, ECHR 2000-VII).

20. Суд зазначає, що складність справи та поведінка заявника, який дещо сприяв тривалості провадження, самі по собі не можуть пояснити загальну тривалість провадження в цій справі (див. п. 12 вище). Суд зазначає, що значні затримки, головним чином, були спричинені тривалим розглядом справи Орджонікідзенським районним судом м. Запоріжжя (див. пп. 7–8 вище) та Верховним Судом України (див. п. 9 вище), а також неодноразовим відкладанням судових засідань, за що відповідальними є національні суди. Суд доходить висновку, що здебільшого держава є відповідальною за затягування тривалості провадження.

21. Суд неодноразово встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у справах, які порушують питання, подібні до тих, що розглядаються у цій справі (див. рішення у справі «Павлюлинець проти України» (*Pavlyulynets v. Ukraine*), № 70767/01, п. 53, від 6 вересня 2005 року; «Мороз та інші проти України» (*Moroz and Others v. Ukraine*), № 36545/02, п. 62, від 21 грудня 2006 року; та винесене нещодавно рішення у справі «Чубакова проти України» (*Chubakova v. Ukraine*), № 17674/05, п. 16, від 18 лютого 2010 року).

22. Розглянувши усі надані матеріали, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, здатних переконати Суд дійти іншого висновку у цій справі. З огляду на практику Суду з цього питання, Суд вважає, що у цій справі тривалість провадження була надмірною та не відповідала вимозі «розумного строку». Таким чином, у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. РЕШТА СКАРГИ ЗАЯВНИКА

23. Посилаючись на пункт 1 статті 6, на статті 13 і 17 Конвенції та на статтю 1 Першого протоколу, заявник також скаржився на небажаний для нього результат першого провадження та на результат і тривалість другого й третього проваджень у його справі.

24. Уважно розглянувши твердження заявника і виходячи із сукупності наявних матеріалів та в тій мірі, в якій він є повноважним вивчати заявлені скарги, Суд не встановив жодних ознак порушень прав та свобод, гарантованих Конвенцією.

25. Відповідно ця частина заяви має бути визнана неприйнятною як явно необґрунтована відповідно до пп. 3 та 4 ст. 35 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

26. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода

27. Заявник вимагав 6000 євро відшкодування моральної шкоди. Уряд заперечив проти цієї суми.

28. Суд вважає, що в результаті встановленого порушення заявник зазнав моральної шкоди. Здійснюючи оцінку на засадах справедливості, Суд присуджує заявнику 2400 євро відшкодування моральної шкоди.

В. Судові витрати

29. Заявник вимагав 2000 євро судових витрат, понесених під час розгляду його справи у національному суді. Також він вимагав 267,92 грн¹ відшкодування витрат на листування, понесених під час провадження в Суді, надавши поштові квитанції на загальну суму 176,66 грн².

30. Уряд запропонував відхилити вищезазначені вимоги як безпідставні.

31. Згідно із практикою Суду, заявник має право на відшкодування судових витрат, якщо буде доведено, що такі витрати були фактичними і неминучими, а їх розмір — обґрунтованим. У цій справі, враховуючи вищезазначені критерії, Суд вважає справедливим присудити заявнику 17 євро відшкодування витрат на листування.

С. Пеня

32. Суд вважає за доцільне призначити пеню виходячи з граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції відносно тривалості першого провадження прийнятною, а решту скарг у заяві — неприйнятними.
2. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.
3. *Постановляє*, що:
  - (a) протягом трьох місяців з дня, коли рішення набуде статусу остаточного відповідно до п. 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна сплатити заявнику 2400 (дві тисячі чотириста) євро відшкодування моральної шкоди та 17 (сімнадцять) євро відшкодування судових витрат, які мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу, плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з цих сум;
  - (b) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткові пункти.
4. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою 28 жовтня 2010 року та повідомлено письмово відповідно до пп. 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Стівен Філіпс
Заступник Секретаря

Райт Маруст
Голова